

Al ple no es poden acabar de despen-
tinar. No s'hi permeten aplaudiments
ni crits. La claca, que al carrer sí que
s'esbrava (i persegueix veïnes de Patraix
a cops de ventall o escridassa càrrecs
del PSOE o prepara estores d'aplaudi-
ments per a Francisco Camps o aclama
l'alcalde allà on treu cap i collar), al
consistori s'ha de contenir. I hi desenvo-
lupa, aleshores, una tasca de, diguem-ne,
agitació subterrània. Amb les pancartes
crea i copa l'ambient. Amb la presència
fixa, la remor persistent, acomboia els
seus i, sobretot, prova d'incomodar els
altres. "És increïble veure com el PP,
que ara és el govern, de fet, es dedica a
usar aquesta gent, per a rebentar i per a
aplaudir, segons què li convé": Matías
Alonso va ser regidor del PSPV durant la
legislatura passada. Coneix bé la manera
de fer d'aquesta *kale borrita* (com hi ha
qui l'anomena). De fet, ell mateix va
denunciar públicament l'espectacle que
s'orquestra als plens: "Jo he vist com
es treien les pancartes dels despatxos de
l'àrea d'economia de l'ajuntament i com
les donaven a aquestes professionals
de l'agitació. Quan ho vam fer públic,
vàrem aconseguir que, almenys, ja no es
guardaren allà. Però hi ha una simbiosi
entre aquesta gent i els càrrecs públics
que no és acceptable. Realment fa pena
veure l'hemicicle convertit en un circ."

La veritat és que la visita al ple no
és gaire edificant. Els regidors passen
el temps com poden, mouen papers,
comenten la jugada, llegeixen diaris en
fotocòpia, es miren les unghes, consulten
el mòbil. Rita Barberà s'alça i se'n va
tan bon punt pren la paraula la repre-
sentant d'una AMPA que es queixa dels
barracots. Els cadells del PP twittegen,
fotografien els clatells de la bancada
de l'oposició. Diuen que han vingut,
com "cada mes, per a donar suport a
l'alcalde. I per a aprendre". Mentres-
tant, Luchi i les seves amigues, amb els
braços en creu, recolzades a la barana,
escruten l'hemicicle, consulten l'ordre
del dia i, amb cara de gos, pensen en
les seves coses. I tots riuen quan a la
bancada del PP insisteixen que no, que
no són pas *barracots*, allò que s'instal·la
a les escoles, sinó "aules prefabricades".
I pintades de colors. El sector Noves Ge-
neracions s'aparta el serrell dels ulls d'un
cop de cap i somriu: "Fenomenal, no?"

Núria Cadenes

Luchi a dos actes dels seus dos grans referents polítics. En un de Rita Barberà al barri de Patraix; i, a la dreta, saludada per Francisco Camps, en una trobada amb esportistes, el 30 de gener.

La laca de Rita, l'abric de Camps

Lucía Eugenia Esteban Villarroya, àlies 'Luchi', és el paradigma de seguidor infatigable de Rita Barberà i Francisco Camps, als quals professa fins i tot molta més fe que a la Mare de Déu dels Desemparats. Li va la vida: tant ella com alguns familiars els deuen la feina.

Quan el PP era AP, ja hi havia Luchi. I tres dècades més tard, com el dinosaure que popularitzà Monterroso, Luchi encara hi és.

Luchi sembla més antiga que la lloba Luperca, fecundada pel déu Mart i que va parir i alletar Ròmul i Rem, els fundadors de Roma. En realitat, però, Ròmul i Rem són Rita Barberà i Francisco Camps, la parella que molts valencians pensen que va fundar la terra que trepitgen. Mare i

devota de tots dos alhora, Luchi és una d'aquestes persones que no entendrien la vida sense el PP a les institucions.

Lucía Eugenia Esteban Villarroya, que així s'anomena *Luchi*, és la presidenta del PP d'Abastos, el districte on sempre ha militat —i bé que se n'enorgulleix— Francisco Camps. És vídua de José Moreno, ex-president de l'agrupació, i cinc vegades mare. Dues de les filles, Mercedes i Belén, han heretat la passió per la

política de Luchi, una assídua als actes de Camps i –sobretot– de Rita Barberà.

Luchi no és una qualsevol, però. Co-neix el president de la Generalitat Valenciana des que ell tenia acné i va començar a intimar amb l'actual alcaldessa del cap i casal quan encara no es tintava els cabells. Ella va patir la terrible marginalitat d'Aliança Popular i ara pot gaudir de la plenitud del projecte conservador. Una persona com ella no pot ser tractada de qualsevol manera.

Per això Luchi ocupa un dels sis seients designats pel PP al consell d'administració de Ràdio Televisió Valenciana (RTVV). Per això Luchi també figura a la selecta llista de 28 consellers generals de Bancaixa, dins la quota de 19 que correspon al seu partit i que nomenen les Corts. Per això Luchi integra el reduïdíssim comitè electoral del PPCV, que la nit del 14 de febrer, davant la inacció de la direcció estatal, va afanyar-se a proclamar Camps.

En tots tres casos hi ha accedit gràcies a l'excel·lent relació que ha sabut conrear amb el president i l'alcaldessa. Un privilegi que, a tot estirar, només hauria d'haver-li servit per a assumir l'última de les tres responsabilitats esmentades. Les altres dues li van molt grans: la llei de creació de RTVV explícita, a l'article número 5, que els onze membres seran escollits "entre persones amb mèrits professionals rellevants"; i quant a Bancaixa, qui coneix de prop Luchi assegura que és incapaç d'interpretar un balanç. La seua participació en ambdós òrgans se circumscriu a votar allò que li diuen els companys de partit. Al capdavant, Lucía Esteban va començar estudis en infermeria, però ni els va acabar ni ha treballat mai al marge de la política.

Consellera general de Bancaixa des del 2006 i membre del consell d'administració de RTVV des del 2007, només pren la paraula –li l'arrabassa a qui la té, més ben dit– quan algú malparla de Camps o Barberà. Unes intervencions de *hooligan* que esdevenen tallafoc de les invectives de l'oposició, que tot sovint acusa de "catalanista". "¡No te pases con el presidente, eso no te lo consiento!", exclama ara i adés i de manera sobtada. Sempre parla en castellà.

Emilio Fernández, president de l'òrgan rector de RTVV i també designat pel PP, ha arribat a indignar-se i sentir vergonya pel seu comportament. Fet i fet, Luchi

Tant se val que tinga una preparació elemental i que les seues intervencions siguen més pròpies del tauler d'un bar. El seu partit, gràcies a les majories absolutes, l'ha situada al consell d'administració de RTVV –a la imatge número 1, en una de les reunions mensuals de l'any passat– i com a consellera general de Bancaixa: a la número 2, quan l'assemblea va aprovar la fusió amb Caja Madrid, a instàncies del president de l'entitat i ex-cap transitori del Consell, José Luis Olivas, que apareix a primer pla. A la tercera imatge, l'ex-president del PPCV i president del comitè electoral, Pedro Agramunt, i el vice-president de la Generalitat i d'aquest comitè, Vicente Rambla, fan públic el nomenament de Camps. Al darrere hi ha la filla de Carlos Fabra, Andrea, i Luchi, que també forma part d'aquest òrgan intern tan selecte.

Dalt, tres moments del programa *Salvados*, enregistrat el Nou d'Octubre del 2009 i en què Luchi fa de claca de Camps. A la fotografia número 4, al plenari de València del desembre passat, a què tampoc no va fallar. A la número 5, la setmana passada, durant la proclamació oficial de Camps com a candidat: va saber col·locar-se al passadís central del Palau de les Arts per a felicitar el presidenciable que ella mateixa ha nomenat. I a la número 6, en un míting del

no presideix cap de les comissions, però bé que fins i tot n'hi ha que tenen al capdavant un membre del PSPV-PSOE o d'Esquerra Unida. És, ras i curt, un *remake* de la Paquita *Rebentaplenaris* de la transició, amb l'afegit que la versió moderna regeix els designis de la televisió pública i cobra de l'erari comú. Vora 1.200 euros al mes, concretament.

Les retribucions que obté de Bancaixa són bastant més minses –160 euros per cadascuna de les dues o tres assemblees anuals–, però en aquest cas Luchi pot negociar uns préstecs bastant més assequibles que no si fora una clienta més. Com a contrapartida, no bada mai: sempre aixeca la mà quan toca. Sense anar més lluny, ha validat la fusió amb Caja Madrid i la conversió de la megacaixa resultant en la nova Bankia.

Abastos, terreny vedat. Fonts conegudes del PP d'Abastos –el districte que presideix Luchi i que abans dirigí el seu marit– expliquen que el clan Moreno Esteban s'hi ha fet tan fort que qualsevol dia, ironitzen, “potser l'inscriuran al seu nom davant el registre de la propietat”. De fet, la mare posseeix la clau de la seu, situada al carrer del doctor Zamenhof, i és ella qui s'encarrega d'obrir-la una o dues vegades per setmana.

Abastos és una de les agrupacions més nombroses del PP a València, amb prop de 1.800 militants, i fou l'única de les nou que té el partit a la ciutat on l'any 2010 va caldre votar per tal d'escollir-ne el president. Luchi va competir contra una llista alternativa que va obtenir 159 vots, 109 menys que els seus 268. L'elecció, tot i no mobilitzar ni la meitat dels militants realment actius, va evidenciar la insatisfacció d'una part amb la

manera com Luchi governa el districte. Amb prou temps lliure per a poder fer de claca de Rita Barberà i de Francisco Camps, Lucía Esteban s'ha llaurat una merescuda fama d'incondicional que ha donat fruits. No falla ni a un sol congrés del partit, fins al punt que fou un dels dinou membres compromissaris del cap i casal al darrer conclave estatal, que precisament va acollir València el 2008 i que va reelegir Mariano Rajoy.

Les rancúnies a Abastos tenen a veure amb l'estil personalista amb què Luchi comanda la nau, però també amb qüestions relatives al repartiment de poder extern. Les sospites que la presidenta local ha aprofitat el càrrec en benefici familiar és un dels principals motius de dissensió. De poc va servir, de totes maneres, que la llista alternativa amb què li van plantar cara aportara desenes d'afiliats nous. A la fi, l'ascendència de Luchi sobre un segment molt concret de la massa militant va resultar tan decisiva com sempre. Com la seua estimada Barberà als plenaries municipals, Esteban també aplica el corró a les reunions internes de partit. Va negar el vot a l'assemblea local a alguns nousvinguts, cosa que va provocar que demanaren la baixa passat el congrés de districte.

Impertèrrita, deu mesos després Luchi continua fent vida normal. Cada darrer dividendes de mes acudeix al plenari de l'ajuntament i se situa rere una pancarta que diu “Zapatero miente”. Allà esgota el matí i mira d'aconseguir alguna mirada còmplice de Barberà, de qui també fa d'escorta festívola a tot d'inauguracions amb picadeta inclosa. I si escau, que a voltes escau, integra la comitiva oficial de visita a barris rebels, ja siga el Cabanyal, Patraix o Benimaclet. Actes en

què mostra cartells amb la llegenda “València avança con Rita” i en què entona una cantarella ben coent: “¡Sí, sí, sí, la alcaldía es para ti!”

Esporàdicament també es difumina al seguici de Camps. El juliol del 2006, al ple extraordinari reunit a les Corts a causa de l'accident de metro que va costar la vida a 43 persones i que va ferir-ne 47, Luchi i companyia van atrinxerar-se a la porta principal de l'hemicicle per a escriu-dassar els representants de l'oposició. Unes jornades de batalla compensades amb la seua presència en actes protocol·laris com la diada del Nou d'Octubre, en què Luchi tampoc no aparca el fanatisme. El 2009, enmig de la maregassa *Gürtel*, les càmeres de La Sexta van enxampar-la saludant Camps i fent de directora d'orquestra: “Decidle presidente fuerte! ¡Va, todos!”. “Presidente, ¡el más hermoso y el mejor”, cridava després. “Qué guapo es, ¿eh?”, etzibava encara, en un altre instant.

La família, primer. Embogida d'ideologia popular, Luchi té clar que, primer de tot, hi ha la família. Per això s'ha preocupat de garantir l'estabilitat laboral dels seus fills. Qui no ha pogut prosperar en solitari, ha comptat amb la seua mà.

És el cas de Mercedes Moreno Esteban, que del 2002 al 2006 fou auxiliar administrativa interina de l'ajuntament, moment a partir del qual va passar a ser conserge interina de les dependències municipals de l'antic edifici de Tabacalera. Gerardo Santos, el seu marit, assessor de Fira València, un organisme en què l'ajuntament té un pes molt important.

Belén Moreno Esteban, una altra filla de Luchi, és comptable d'Emivisa, l'en-

PP, el dia de la família: mira de reüll Camps, la dona i els tres fills, i seu a tocar de la família del vice-president Vicente Rambla i d'Alfonso Rus.

titat creada per l'Ajuntament i Aguas de Valencia que gestiona el subministrament hídric de la ciutat i en què el clientelisme és habitual. Belén fou casada amb Vicente Betoret, alcalde de Vilamarxant (Camp de Túria) i persona molt i molt propera a Alfonso Rus, president del PP provincial i de la Diputació de València, a més d'alcalde de Xàtiva (Costera).

José Moreno Esteban, un altre fill, va treballar com a subalterm interí de l'ajuntament fins que l'any 2006 va aconseguir una plaça fixa, per oposició, com a auxiliar d'oficis. Els punts de l'experiència prèvia li van aplanar el camí.

Finalment, Lucía Moreno Esteban, filla que regenta una cèntrica botiga de roba nupcial, és casada amb un directiu de l'Agència Valenciana de Prestacions Socials, SA (Avapsa), empresa pública creada per la Conselleria de Benestar Social a fi de gestionar la llei de dependència. L'oposició a les Corts n'ha criticat l'opacitat i l'amiguisme que han caracteritzat la contractació del personal.

I per a matar el cuquet de representar el PP a les eleccions, cosa que a València no li és permesa, Luchi ha estat paracaigudista a llistes basques —a Orozco, el 1995, fou la primera suplent, i a Lemoiz, el 2003, anava a l'últim lloc— i en una de catalana... El 2007, en efecte, aspirà a l'alcaldia de Llorenç del Penedès, però fou una cap de cartell sense cartell, i així li va anar: 21 vots (l'1,8%) que ni tan sols va recomptar com a apoderada.

Aquell dia, com sempre que hi ha eleccions, va fer guàrdia al Sant Pere Pasqual, el seu col·legi de València. Compte, en tot cas, perquè l'anticatalanista Luchi pretén conquerir Catalunya.

Victor Maceda

PRATS I CAMPS

EL TEMPS

EL TEMPS